

ПАТЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ВІНАХОДУ В ПАТЕНТНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ..

Винахід або корисна модель – це результат творчої діяльності людини в будь-якій галузі технології. Патентами охороняються винаходи і корисні моделі в усіх областях людської діяльності. Правова охорона надається винаходу (корисній моделі), які не суперечить суспільним інтересам, принципам гуманності і моралі та відповідають умовам патентоспроможності.

А патентоспроможність – це властивість винаходу відповідати умовам надання йому правової охорони згідно з патентним правом України, за допомогою норм якого і здійснюється така правова охорона, тобто патентоспроможність є властивість технічного чи технологічного рішення захистити себе та свого патентовласника патентом.

Автор ставить за мету дослідити за своєю сутністю критерії патентоспроможності винаходу в патентному законодавстві України для одержання патенту України.

До джерел патентного права України, що регулюють захист винаходів, належать:

- глава 39 «Право інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок» (статті 459-470) «Цивільного Кодексу України»;

- Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15 грудня 1993р. (в редакції Закону від 01.06.2000р.).

Об'єктом винаходу може бути: продукт (пристрій, система (комплекс) взаємодіючих пристроїв, споруда, виріб, речовина, штам мікроорганізму, культура клітин рослини і тварини та інший біологічний матеріал), спосіб.

Пристрій – машини, механізми, деталі, вузли, прилади або сукупність взаємопов'язаних деталей та вузлів.

Речовина – штучно створена сукупність взаємопов'язаних інгредієнтів, індивідуальні хімічні сполуки, об'єкти генетичної інженерії, композиції та продукти ядерного перетворення.

Штам – спадково однорідні культури мікроорганізмів, що продукують корисні речовини або використовуються безпосередньо.

Спосіб – це дія або сукупність дій, виконуваних щодо продуктів та інших матеріальних об'єктів за допомогою принаймні одного продукту і спрямованих на досягнення певного технічного результату. Таким процесом, зокрема, є виготовлення, обробка, переробка продукту та контролювання його якості, перетворення речовини, енергії, даних, вимірювання параметрів, діагностування, лікування, керування процесом, який є об'єктом технології.

Згідно глави 39 «Цивільного кодексу України» від 16 січня 2003 р. (в редакції від 24.07.2009 р). по статті 459, винахід вважається придатним для набуття права інтелектуальної власності на нього, тобто, патентоспроможним, якщо він, відповідно до закону, відповідає трьом критеріям: є новим, має винахідницький рівень і придатний для промислового використання.

Перший критерій патентоспроможності – новизна рішення. Це означає, що до дати пріоритету (тобто до дати поступлення заявки до Інституту промислової власності), суть запропонованого рішення не має бути відома ні в Україні, ні за кордоном. Україна наслідує принцип світової новизни, відповідно до якого новизну винаходу можуть порушувати будь-які відомості, що стали загальнодоступними у світі до дати пріоритету винаходу (п.3, 4, ст.7 Закону «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі»).

Доказом новизни рішення є відсутність аналогічного рішення в патентах, статтях або будь-яких інших джерелах інформації. В той же час не визнаються обставиною, що перешкоджає видачі патенту, розкриття суті винаходу в загальнодоступному джерелі, наприклад на міжнародній виставці. При цьому необхідно дотримуватися однієї умови – заявка на винахід має бути подана розробникам не пізніше 6 місяців з дня виставлення експоната на виставці.

На визнання винаходу патентоспроможним також не впливає розкриття інформації про нього винахідником або особою, яка одержала від винахідника прямо чи опосередковано таку інформацію, протягом 12 місяців до дати подан-

Актуальні проблеми інтелектуальної власності

ня заявки до Інституту промислової власності України, або, якщо заявлено конвенційний пріоритет, до дати її пріоритету. Новизна винаходу перевіряється по відношенню до відомих джерел інформації тієї області знань, до якої відноситься винахід.

Крім того, рекламні і інші повідомлення, які не дозволяють здійснити винахід, не порушують його новизну.

Перевірка новизни винаходу при проведенні експертизи заявки на винахід здійснюється відносно усієї сукупності ознак, що містяться в незалежному пункті формули винаходу. Винахід не визнається таким, що відповідає умові новизни, якщо в рівні техніки виявлене технічне або технологічне рішення, якому властиві ознаки, ідентичні усім ознакам, що містяться в запропонованій заявником формулі винаходу.

Другий критерій патентоспроможності винаходу – винахідницький рівень. Винахідницький рівень свідчить передусім про творчий характер пропозиції. Винахід — це плід розумової праці, новостворене рішення, якого фахівець не знає. Це рішення істотно відрізняється від подібних відомих рішень (прототипів) такими ознаками чи перевагами, що роблять доцільним його використання. У Законі «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» (п. 6, ст. 6) цей критерій сформульований так: «Винахід має винахідницький рівень, якщо для фахівця його сутність не впливає з рівня техніки», тобто експертизою не виявлені рішення, які мають ознаки, ідентичні відрізняючим ознакам заявленого винаходу. Будь-який винахід характеризується сукупністю суттєвих ознак, тобто таких ознак, кожна з яких необхідна, а усі разом складають достатню кількість для того, щоб визначити винахід таким, який може забезпечити досягнення винахідницького задуму. Ця сукупність обов'язково має бути новою (перший критерій патентоспроможності), проте складові його суттєві ознаки, кожна або навіть хоч би одна, не обов'язково повинна мати новизну. У величезній більшості випадків винахід містить як нові, так і відомі ознаки.

Відповідність заявленого винаходу критерію «винахідницький рівень» означає, що даний винахід становить перехід на новий технічний чи технологічний рівень.

Третій критерій – придатність для промислового використання. Винахід є промислово придатним, якщо він може бути використаний

в промисловості, сільському господарстві, чи в будь-якій іншій сфері людської діяльності.

В тексті опису заявки повинно бути призначення заявленого об'єкту винаходу, який реалізується при впровадженні винаходу та підтверджена можливість його здійснення за допомогою описаних у заявці чи відомих до дати пріоритету засобів та технологій.

Перевірка відповідності винаходу умовам патентоспроможності здійснюється кваліфікованими експертами Інституту промислової власності України (Укрпатенту) згідно з «Правилами розгляду заявки на винахід та заявки на корисну модель».

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України, прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - №30. - Ст.141(зі змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 р.) // [http://www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua;);
2. Цивільний Кодекс України від 16 січня 2003 р., редакція від 24.07.2009р. // <http://www.rada.gov.ua>;
3. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15 грудня 1993 р. ; в редакції Закону України від 1 червня 2000 р. // <http://www.sdip.gov.ua>;
4. «Правила складання і подання заявки на видачу патенту України на винахід і корисну модель» від 27.12.94р. З доповненнями від 22 січня 2001 р. // <http://www.sdip.gov.ua>;
5. «Правила розгляду заявки на винахід та заявки на корисну модель» від 15.03.2002р. // <http://www.sdip.gov.ua>;
6. Кожарська І.Ю. Право інтелектуальної власності на об'єкти промислової власності: Навчальний посібник. – К. Держ. і-нт. інтел. власн., 2008;
7. Право інтелектуальної власності: Підручник / За ред. О.П.Орлюк, О.Д.Святоцького. – К.: Ін Юре, 2007;
8. Підприга О.А., Підприга О.О, Право інтелектуальної власності в Україні. – К: Юрінком Інтер, 1998;
9. Офіційний сайт Інституту промислової власності. // <http://www.sdip.gov.ua>